

Витяг з Протоколу 1

засідання міжкафедрального семінару кафедри аудиту, обліку та оподаткування, кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності, кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи, кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кафедри маркетингу та економічної теорії Центральноукраїнського національного технічного університету

від 15 квітня 2026 року

18 осіб

Присутні: члени кафедри аудиту, обліку та оподаткування: д.е.н., проф., декан економічного факультету Шалімова Н.С., к.е.н., проф., завідувачка кафедри Магопець О.А.; завідувачка аспірантури к.е.н., доц. Юрченко О.В.; члени кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності: к.е.н., проф. В'юник О.В., к.е.н., доц. Сторожук О.В., к.е.н., доц. Андрощук І.О.; члени кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи: д.е.н., проф., завідувач кафедри Зайченко В.В., д.е.н., проф., Семикіна М.В., к.е.н., проф. Бугаєва М.В.; д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Сибірцев В.В.; члени кафедри маркетингу та економічної теорії: д.е.н., проф., завідувачка кафедри Жовновач Р.І., к.е.н., доц. Вишневська В.А., к.е.н., доц. Загреба М.М. к.е.н., доц. Коваль Л. А., к.е.н., доц. Ніколаєв І. В., к.т.н., доц. Романчук С. А., здобувач третього освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» четвертого року навчання спеціальності 051 «Економіка» Щепка О.В.

Запрошені: д.е.н., професор, ректор Державного вищого навчального закладу «Приазовський державний технічний університет» Хаджинова О.В.

Голова засідання: Шалімова Н.С.

Секретар: Ніколаєв І. В.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Визначення наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів дисертації «Адаптивні методи прогнозування в системі управління економічною безпекою підприємства», підготовленою здобувачем третього освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» четвертого року навчання спеціальності 051 «Економіка» Щепкою Олександром Віталійовичем для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

СЛУХАЛИ: доповідь здобувача третього освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» четвертого року навчання Щепки Олександра Віталійовича за результатами виконання наукової складової освітньо-наукової програми за спеціальністю 051 «Економіка».

Тема дисертації «Адаптивні методи прогнозування в системі управління економічною безпекою підприємства».

За період навчання в аспірантурі Щепка О.В. виконав такі завдання за темою дисертації:

1) систематизовано теоретичні підходи до визначення сутності та функціональних складових економічної безпеки підприємства, уточнено авторське визначення ЕБП як динамічної управлінської характеристики з виокремленням аналітично-прогностичної складової;

2) обґрунтовано теоретичну необхідність адаптивного прогнозування як невід'ємного елемента механізму прийняття рішень у системі економічної безпеки на основі аналізу теорії ризику, теорії прийняття рішень та поведінкової економіки;

3) сформовано п'ятирівневу концепцію адаптивного прогнозування в системі ЕБП, що охоплює теоретичний, методологічний, інструментальний, методичний та організаційно-практичний рівні;

4) розроблено модельно-методичний інструментарій адаптивного прогнозування, що включає формалізований сценарій побудови, валідації та

порівняння моделей сімейства ARIMA, сезонної декомпозиції та гібридних конфігурацій з машинним навчанням;

5) адаптовано розроблений інструментарій до розв'язання задач прогнозування показників реалізації продукції підприємства на локальних ринках, включаючи вибір моделей, трансформацію структури даних та вибір критеріїв прогнозовної невизначеності;

6) досліджено особливості адаптивного прогнозування на глобальних товарних ринках із застосуванням розширеного набору ARIMA-базованих та гібридних конфігурацій;

7) апробовано методи адаптивного прогнозування обсягів реалізації промислової продукції на локальних ринках металопродукції із порівняльним аналізом моделей SMA, CSD, SARIMA та SARIMAX та оцінено їх ефективність для різних номенклатурних позицій металопродукції;

8) верифіковано ефективність адаптивних прогнозних моделей на глобальних цінових рядах металургійного субдомену з діагностикою стаціонарності, ARCH-ефектів та залишкової автокореляції;

9) синтезовано стратегії управління економічною чутливістю підприємства як інструмент зміцнення економічної безпеки, що включає індекс прогнозовної невизначеності, чотирирівневу стратегічну типологію та механізм адаптивного прогнозування у контурі управління ЕБП.

ВИСТУПИЛИ:

1. Науковий керівник – доктор економічних наук, професор, ректор Державного вищого навчального закладу «Приазовський державний технічний університет» Хаджинова Олена Вікторівна.

До безперечних здобутків дисертаційної роботи Щепки О.В. можна віднести авторську п'ятирівневу концепцію адаптивного прогнозування в системі ЕБП, що охоплює теоретичний, методологічний, інструментальний,

методичний та організаційно-практичний рівні. Концепція інтегрує систему функціональних складових ЕБП з механізмом адаптивного прогнозування, що працює у двох площинах (локальний та глобальний рівні) та замикається через управління економічною чутливістю.

Також необхідно відмітити запропоновану стратегічну типологію управлінських відповідей на прогнозу невизначеність, що включає чотири рівні (моніторинговий, адаптивний, гібридний та антикризовий), прив'язані до порогових значень $МАРЕ$, та яка, на відміну від традиційних ризик-менеджерських класифікацій, ґрунтується не на суб'єктивних оцінках, а на об'єктивно розрахованих метриках точності прогнозу з можливістю переміщення підприємства між рівнями залежно від зміни ринкових умов.

Під час роботи над дисертацією Щепка Олександр Віталійович зарекомендував себе як наполегливий, ініціативний та відповідальний здобувач наукового ступеня доктора філософії. У процесі навчання в аспірантурі ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет» здобувач в повному обсязі оволодів сучасним теоретико-методологічним інструментарієм з обраної спеціальності, систематично демонстрував високий залученості в навчальний процес, уміння працювати з різноманітними літературними джерелами. Індивідуальний план підготовки дисертації виконувався своєчасно й у повному обсязі, результати дослідження систематично обговорювалися на засіданнях кафедри та наукових семінарах, здобувач своєчасно звітував науковому керівнику й у відповідних структурних підрозділах університету, подавав необхідні матеріали для атестації та апробації результатів.

Теоретичну та методологічну основу дисертації становлять фундаментальні положення економічної теорії, теорії ризику, теорії прийняття рішень, концепції цінності інформації та поведінкової економіки. Для вирішення поставлених завдань здобувач в роботі виокремив низку методів, таких як: системний аналіз та синтез – для формування концепції адаптивного прогнозування; порівняльний аналіз – для систематизації теоретичних підходів

до забезпечення економічної безпеки підприємств; економіко-математичне моделювання – для побудови прогнозних моделей сімейства ARIMA, SARIMA, SARIMAX, SMA, CSD та гібридних конфігурацій ARIMA+XGBoost; статистичний аналіз – тестування стаціонарності, аналіз автокореляційних та часткових автокореляційних функцій, тести Льюнга–Бокса та Енгла; метод перевірки на історичних даних з рухомим вікном з метриками MAE, MAPE, RMSE – для оцінки точності прогнозів; кореляційний аналіз та класифікація – для побудови стратегічної типології управлінських відповідей. Обчислювальний апарат реалізовано мовою Python з використанням бібліотек pandas, numpy, statsmodels, scikit-learn та xgboost. Такий набір методів ще раз підтверджує глибину та якість проведеного дослідження.

У цілому дисертаційне дослідження є завершеною науковою працею, яка поєднує в собі як теоретичні обґрунтування, так і аналітичні розрахунки, в тому числі підбір параметрів моделі SARIMA через мінімізацію метрик AIC та інші. .

Результати та основні положення роботи знайшли відображення у 17 наукових публікаціях загальним обсягом 6,59 друкованих аркушів, серед яких 9 статей, опублікованих у фахових виданнях, включно з іноземними; інші роботи представлено у матеріалах міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій. Це підтверджує високий рівень апробації наукових результатів, їх відповідність тематиці дисертаційного дослідження.

Структура роботи є логічною та виваженою: вона відповідає поставленим завданням, характеризується послідовністю викладення матеріалу, ґрунтовністю аналізу, а також науковою аргументованістю висновків і рекомендацій. Зміст і наукові здобутки повністю відповідають спеціальності 051 «Економіка» та вимогам, що висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а її автор заслуговує на присудження освітньо-наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

2. Науковий керівник – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри маркетингу та економічної теорії Жовновач Руслана Іванівна.

До позитивних моментів дисертаційної роботи Щепки О.В. безперечно є удосконалення модельно-методичного інструментарію прогнозування динаміки ринкових показників в контексті економічної безпеки, що, на відміну від відомих підходів, передбачає формалізований сценарій побудови, автоматичного відбору та порівняльної валідації прогнозних моделей із застосуванням перевірки на історичних даних з рухомим вікном на двох масштабних панелях даних – локальних ринків металопродукції (21 часовий ряд) та глобальних товарних ринків (62 часових рядів за п'ятьма субдоменами). Також привертає увагу поглиблення понятійний апарат теорії економічної безпеки підприємства в частині уточнення визначення ЕБП як динамічної управлінської характеристики, що реалізується через ефективне використання ресурсного потенціалу, адаптивне управління та прогнозування у ключових функціональних підсистемах, з виокремленням аналітично-прогностичної складової як системоутворювальної, що, на відміну від традиційного ресурсно-функціонального підходу, акцентує на передбачувальній здатності системи управління безпекою.

Дисертантом глибоко та всебічно обґрунтовано актуальність теми дослідження, в руслі того, що економічна безпека підприємства є однією з ключових управлінських характеристик, що визначає здатність суб'єкта господарювання зберігати стійкість, ефективно використовувати ресурсний потенціал та адаптуватися до змін зовнішнього середовища. В умовах посилення глобальної конкуренції, цінової волатильності на товарних та фінансових ринках, геополітичної нестабільності та цифрової трансформації підприємства стикаються з якісно новим рівнем невизначеності, що робить традиційні реактивні підходи до управління безпекою недостатніми. Особливо гостро ця проблема постає для підприємств металургійної галузі України, які

залежать як від кон'юнктури внутрішнього ринку, так і від динаміки глобальних цін на сировину, енергоносії та валютних курсів. Забезпечення економічної безпеки в таких умовах потребує переходу від констатації наслідків до їх прогнозування та випередження.

Методологічну основу роботи складають положення теорії прийняття рішень та економічної безпеки. У процесі дослідження застосовано: системний підхід (для розробки концепції), порівняльний аналіз (для систематизації теорій) та статистичне тестування (ADF, KPSS, Льюнг-Бокс) для підготовки даних. Ключовий аналітичний блок реалізовано через економетричне моделювання (моделі SMA, CSD, сімейство ARIMA) та інтеграцію алгоритмів Machine Learning (XGBoost). Валідація результатів проведена методом рухомого вікна за метриками MAPE та RMSE. Стратегічну типологію відповідей розроблено на основі кореляційного аналізу. Програмна реалізація здійснена за допомогою спеціалізованого стека бібліотек мови Python.

У цілому дисертаційне дослідження є завершеною науковою працею, Структура роботи є логічною та виваженою: вона відповідає поставленим завданням, характеризується послідовністю викладення матеріалу, висновки ґрунтовні та логічні.

Підсумовуючи, науковим керівником зазначено, що дисертаційна робота є самостійним дослідженням, виконаним на високому науковому рівні та відзначається вагомими теоретичними і практичними результатами. Зміст і наукові здобутки повністю відповідають спеціальності 051 «Економіка» та вимогам, що висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а її автор заслуговує на присудження освітньо-наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

3. Рецензент – кандидат економічних наук, професор кафедри економіки, підприємництва та ГРС Центральноукраїнського національного технічного університету Бугасва Марія Вікторівна.

Представлена дисертаційна робота присвячена актуальній науково-прикладній проблемі – розвитку адаптивних методів прогнозування в системі управління економічною безпекою підприємства. Вже на рівні постановки мети автор демонструє прагнення інтегрувати прогностичну компоненту в контур управління економічною безпекою, що відповідає сучасній парадигмі проактивного управління ризиками та невизначеністю.

Сильним аспектом дослідження є його концептуальна цілісність. Запропонована п'ятирівнева концепція адаптивного прогнозування має системний характер і охоплює теоретичний, методологічний, інструментальний та організаційно-практичний рівні. Важливо підкреслити, що автор не обмежується теоретизацією, а здійснює апробацію моделей на емпіричних даних, зокрема на панелях локальних ринків металопродукції та глобальних товарних ринків, що суттєво підсилює прикладну значущість роботи.

Позитивно слід оцінити використання сучасного інструментарію економіко-математичного моделювання – моделей сімейства ARIMA, SARIMAX, а також гібридних підходів. Запропонована інтеграція показника прогнозної невизначеності (MAPE) у систему управління економічною безпекою та формування на цій основі стратегічної типології управлінських рішень є методологічно обґрунтованою та має ознаки наукової новизни.

Водночас, попри загалом високий рівень виконання роботи, вона містить ряд дискусійних положень і недоліків, які потребують уточнення.

По-перше, використання прогнозних даних металопродукції за 2017 – 2021 рр. без належного обґрунтування їх джерел і методики формування знижує рівень верифікованості результатів. У роботі відсутнє чітке пояснення, чи є ці дані офіційними прогнозами, чи результатом авторського моделювання, що ускладнює оцінку їх достовірності.

По-друге, хоча в роботі декларується використання метрик точності прогнозування (зокрема MAPE), відсутня системна інтерпретація отриманих значень у контексті якості моделей і прийняття управлінських рішень. Не повною мірою розкрито питання порівняльної ефективності моделей на основі стандартних статистичних критеріїв.

По-третє, недостатньо враховано вплив екзогенних шоків (зокрема пандемії COVID-19 та воєнних ризиків) на динаміку досліджуваних показників. З огляду на адаптивну природу запропонованого підходу, саме ці фактори мали б бути ключовими для демонстрації його ефективності.

По-четверте, окремі висновки мають узагальнений характер і потребують більш чіткої прив'язки до результатів емпіричного моделювання, зокрема через кількісні порівняння та вказівку обмежень застосування моделей.

Наведені зауваження не є принциповими та можуть бути усунені у процесі доопрацювання дисертації.

Загальний висновок

Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, виконаним на належному теоретико-методологічному рівні, має наукову новизну, практичну значущість та відповідає вимогам до робіт на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка». З урахуванням висловлених зауважень робота заслуговує на позитивну оцінку, а її автор - на подальший захист.

4. Рецензент доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності, Центральноукраїнського національного технічного університету Андрощук Ілона Олександрівна

Дисертаційна робота присвячена надзвичайно актуальній проблематиці забезпеченню економічної безпеки підприємства в сучасних плінних умовах.

Високий рівень наукової новизни роботи підтверджується розробленням п'ятирівневої концепції адаптивного прогнозування в системі управління

економічною безпекою підприємства, поглибленням модельно-методичного інструментарію прогнозування динаміки ринкових показників в контексті економічної безпеки. Окрім цього здобувачем запропоновано стратегічну типологію управлінських відповідей на прогнозну невизначеність, що включає чотири рівні (моніторинговий, адаптивний, гібридний та антикризовий), прив'язані до порогових значень MARE.

Головний внеском роботи вбачаємо у можливості переходу від пасивного реагування на загрози до математично обґрунтованого адаптивного управління, де точність прогнозування виступає головним індикатором для зміни стратегічного курсу підприємства.

Незважаючи на високу якість представленої роботи, у ній присутні певні положення, що залишають простір для наукової полеміки та потребують більш детальної аргументації, а саме:

- у дослідженні доцільно показати, як саме результати прогнозування трансформуються у конкретні управлінські рішення та яким чином вони впливають на рівень економічної безпеки, що доречно було б представити у вигляді схематичної моделі;

- фрагментарно розкрито аспект взаємозв'язку між результатами точності прогнозування та їх впливу на процес прийняття управлінських рішень, формування стратегій розвитку підприємства чи можливих сценаріїв тощо;

- відсутність порівняльного аналізу з іншими галузями або теоретичного обґрунтування універсальності авторського підходу створює певні обмеження щодо масштабування отриманих висновків в інших галузях економіки, зменшуючи практичну значущість отриманих наукових результатів (але це може бути розглянуто в тому числі як авторська позиція).

Однак ці зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку роботи та можуть бути усунені у процесі доопрацювання дисертації.

Висновок

**засідання міжкафедрального семінару кафедри аудиту, обліку та оподаткування, кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності, кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи, кафедри фінансів, банківської справи та страхування кафедри маркетингу та економічної теорії Центральноукраїнського національного технічного університету щодо визначення наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів дисертації на тему: «Адаптивні методи прогнозування в системі управління економічною безпекою підприємства» здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка»
Щепки Олександра Віталійовича**

1. Актуальність теми дисертації Економічна безпека постає фундаментальною характеристикою менеджменту, що відображає здатність підприємства до збереження стабільності та оптимальної експлуатації ресурсів у мінливому середовищі. Сучасні виклики – від глобальної конкуренції до цифрових трансформацій та геополітичних зрушень – формують рівень невизначеності, за якого реактивні моделі управління втрачають дієвість. Для вітчизняної металургії, що перебуває під подвійним тиском волатильності внутрішніх та світових ринків, критично необхідною стає зміна управлінської парадигми: перехід від усунення збитків до стратегічного прогнозування та превентивного реагування.

В умовах постпандемічного відновлення та глобальної геополітичної турбулентності традиційні методи забезпечення економічної безпеки, що базувалися на ретроспективному аналізі, остаточно втратили ефективність. Реактивний підхід (реакція на загрозу, що вже відбулася) призводить до незворотних фінансових втрат. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю переходу до проактивної парадигми, де безпека базується на

здатності системи менеджменту ідентифікувати слабкі сигнали загроз ще до їх повної реалізації. Існуючі підходи до управління економічною безпекою підприємства переважно зосереджені на статичних оцінках та інтегральних показниках, тоді як прогнозна складова залишається або декларативною, або фрагментарною.

Таким чином, тема дисертаційної роботи є своєчасною та науково обґрунтованою, адже формулює новий сучасний погляд на процеси забезпечення економічної безпеки підприємства в складних умовах сьогодення.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри. Дисертація виконувалась відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри фінансів, обліку та банківської справи ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет» в межах наукової теми кафедри «Диджиталізація фінансово-кредитної та облікової діяльності України» (номер державної реєстрації 0125U003619). А також в рамках госпдоговірної науково-дослідної роботи ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет» на замовлення Приватного акціонерного товариства «Дніпровський металургійний завод»: «Розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності стратегічного планування на промисловому підприємстві в воєнний період» (договір №55 від 10 жовтня 2024 р. на замовлення Приватного акціонерного товариства «Дніпровський металургійний завод»).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Усі публікації, що були написані у співавторстві, готувалися в тісній співпраці, внесок автора становить не менше ніж 50 % у пошуку та обробці джерел і літератури, аналітичного внеску, а також текстового обсягу. У спільних публікаціях здобувачу належить: обґрунтування адаптивних методів прогнозування в контексті ЕБП, побудова та порівняльний аналіз прогнозних

моделей, розробка стратегічної типології управлінських відповідей, формування інструментарію управління економічною чутливістю.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій.

Достовірність наукових результатів дисертації забезпечується низкою взаємопов'язаних чинників, що свідчать про високий рівень методологічної вивіреності та емпіричної аргументованості авторських висновків.

По-перше, дослідження спирається на широке інформаційне підґрунтя, яке включає аналітичні матеріали міжнародних організацій, наукові публікації, статистичні бази, а також власні результати досліджень.

По-друге, методи дослідження є відповідними завданням, структурі та предмету роботи. Здобувач застосовує такі методи як системний аналіз та синтез – для формування концепції адаптивного прогнозування; порівняльний аналіз – для систематизації теоретичних підходів до забезпечення економічної безпеки підприємств; економіко-математичне моделювання – для побудови прогнозних моделей сімейства ARIMA, SARIMA, SARIMAX, SMA, CSD та гібридних конфігурацій ARIMA+XGBoost; статистичний аналіз, аналіз автокореляційних та часткових автокореляційних функцій, кореляційний аналіз та класифікація – для побудови стратегічної типології управлінських відповідей.

По-третє, структурна логіка викладу та узгодженість між поставленими завданнями і висновками підтверджує внутрішню послідовність дослідження. Усі наукові положення у висновках безпосередньо впливають із аналізу, викладеного в розділах дисертації, і не суперечать емпіричним даним.

По-четверте, достовірність результатів підтверджено публічною апробацією: основні положення та результати дисертаційного дослідження доповідались та обговорювались на 8 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях на, опубліковано у 9 фахових виданнях та іноземних журналах, що свідчить про їх перевірку та сприйняття науковою спільнотою.

По-п'яте, дисертаційна робота перевірена на наявність текстових запозичень із використанням спеціалізованого програмного забезпечення перевірки академічного плагіату. За результатами перевірки академічного плагіату не виявлено, відсоток сукупних текстових збігів не перевищує граничні значення, визначені нормативними документами МОН України; виявлені збіги стосуються власних публікацій здобувача, які належним чином процитовано в дисертації.

Таким чином, усі висновки, рекомендації та рішення, запропоновані у дисертаційній роботі, є методологічно обґрунтованими, емпірично підтвердженими, логічно послідовними та відповідають вимогам до сучасних наукових досліджень у сфері економічної безпеки.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру.

Новизна дисертаційної роботи полягає в тому, що дослідження є першою комплексною спробою у вітчизняній науці системно проаналізувати та інтегрувати механізми контролю за переміщенням товарів (технологій) подвійного використання на трьох взаємопов'язаних рівнях – наднаціональному, національному та рівні суб'єктів підприємництва – із застосуванням сучасних інструментів моделювання.

Зокрема, *вперше*:

– розроблено п'ятирівневу концепцію адаптивного прогнозування в системі управління економічною безпекою підприємства, що на відміну від існуючих підходів, які розглядають прогнозування окремо від управлінського контуру, системно інтегрує теоретичний, методологічний, інструментальний, методичний та організаційно-практичний рівні й замикається через механізм управління економічною чутливістю з об'єктивно вимірюваним параметром прогновної невизначеності (МАРЕ);

– запропоновано стратегічну типологію управлінських відповідей на прогнозу невизначеність, що включає чотири рівні (моніторинговий,

адаптивний, гібридний та антикризовий), прив'язані до порогових значень МАРЕ, та яка, на відміну від традиційних ризик-менеджерських класифікацій, ґрунтується не на суб'єктивних оцінках, а на об'єктивно розрахованих метриках точності прогнозу з можливістю переміщення підприємства між рівнями залежно від зміни ринкових умов;

удосконалено:

– модельно-методичний інструментарій прогнозування динаміки ринкових показників в контексті економічної безпеки, що, на відміну від відомих підходів, передбачає формалізований сценарій побудови, автоматичного відбору та порівняльної валідації прогнозних моделей із застосуванням перевірки на історичних даних з рухомим вікном на двох масштабних панелях даних – локальних ринків металопродукції та глобальних товарних та фінансових ринків;

дістало подальшого розвитку:

– понятійний апарат теорії економічної безпеки підприємства в частині уточнення визначення ЕБП як динамічної управлінської характеристики, що реалізується через ефективне використання ресурсного потенціалу, адаптивне управління та прогнозування у ключових функціональних підсистемах, з виокремленням аналітично-прогностичної складової як системоутворювальної, що, на відміну від традиційного ресурсно-функціонального підходу, акцентує на передбачувальній здатності системи управління безпекою;

– перелік теоретико-практичних підходів, щодо адаптивного прийняття рішень в управлінні економічними процесами, який доповнено підходом на основі раннього визначення перспективних технологічних рішень що ґрунтується на емпіричній моделі Gartner Hype Cycle і створює окремий клас випереджальних сигналів про технологічно-обумовлені ризики та можливості, що дозволяє перейти до більш ефективного планування інвестицій у високотехнологічні рішення.

Отже, дисертація вирізняється значним рівнем новизни, комплексністю підходів та вагомим внеском у розвиток теорії й практики контролю за переміщенням товарів (технологій) подвійного використання, економічної безпеки та державного регулювання підприємницької діяльності.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації.

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Бойко О.В., Гаврилова Н.В., **Щепка О.В.** Економічні та фінансові ризики діяльності корпоративних інтегрованих структур у контексті розвитку безпекового і маркетингового менеджменту інтеграційних процесів. Управління економікою: теорія та практика. Чумаченківські читання: зб. наук. праць. Київ, 2023. С. 49–59. DOI: 10.37405/2221-1187.2023.49-58.

2. Хаджинова О.В., Жовновач Р.І., **Щепка О.В.** Забезпечення економічної безпеки виробничого підприємства у цифровому середовищі. Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки. 2024. Вип. 12(45). С. 224–235. DOI: 10.32515/2663-1636.2024.12(45).224-235

3. **Щепка О.В.**, Сало С.О., Григій С.І. Напрямки підвищення рівня економічної безпеки підприємств під впливом цифровізації та адаптивного управління. Економічний вісник Донбасу. 2024. № 1–2(75–76). С. 98–102. DOI: 10.12958/1817-3772-2024-1-2(75-76)-98-102

4. **Щепка О.В.**, Сало С.О., Савенчук І.С. Економічна безпека підприємства на засадах адаптації до викликів цифрового середовища. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. 2024. Вип. 1(31). С. 176–187. DOI: 10.58253/2078-1628-2024-1(31)-006

5. Мінц О.Ю., Хаджинова О.В., **Щепка О.В.** Методи прогнозування реалізації металопродукції на локальних ринках як компонент економічної безпеки підприємств. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». 2025. № 38(66). С. 79–85. DOI: 10.25264/2311-5149-2025-38(66)-79-85

6. Ус Г.О., Солодкий Д.С., **Щепка О.В.** Національні та міжнародні виміри економічної чутливості, що забезпечують економічну безпеку в контексті глобальної гео економічної конкуренції. Вісник економічної науки України. 2025. № 1(48). С. 33–38. DOI: 10.37405/1729-7206.2025.1(48).33-38

7. Хаджинова О.В., Щепка О.В. Концепція адаптивного прогнозування в системі економічної безпеки підприємства. Успіхи і досягнення у науці. 2026. № 4(26). С. 2304–2313 DOI: 10.52058/3041-1254-2026-4(26)

Статті у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу:

8. Zherlitsyn D., Kravchenko M., Mints O., Kolodiziev O., Khadzhynova O., **Shchepka O.** Econometric and Python-Based Forecasting Models for Global Market Price Prediction Under Economic Security Conditions. *Econometrics*. 2025. Vol. 13, No. 4. Article 52. DOI: 10.3390/econometrics13040052. (Scopus, Q3)

9. Mints O., Kolodiziev O., Khadzhynova O., Krupka M., Demchyshak N., **Shchepka O.**, Sidelov P., Zaplatynskiy M. Detection of the impact of technology maturity on investment activity in the industry using the example of FinTech. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2026. Vol. 2, No. 13 (140). P. 62–72. DOI: 10.15587/1729-4061.2026.356116 (Scopus, Q3).

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо.

Основні теоретико-методичні та прикладні здобутки дисертації були представлені та знайшли схвалення на 8 міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференціях, зокрема: науково – практична конференція здобувачів вищої освіти та молодих вчених: «Нова економіка України в контексті сталого розвитку в умовах сучасної геополітичної ситуації» (м. Дніпро, 18 листопада 2022 р.); наукова конференція молодих вчених «Наука як універсальний інструмент розвитку» (м. Краматорськ, 23 грудня 2022 р.);

міжнародна науково-практична конференція «Синергія науки і бізнесу у повоєнному відновленні регіонів України» (ХНТУ, 24–26 квітня 2024 року); міжнародна науково-практична конференція «Євроінтеграційний вектор сталого розвитку України, як напрям забезпечення економічної безпеки держави в контексті геополітичної ситуації» (Дніпро, 24 – 25 травня 2024 р.); міжнародна науково-практична конференція «Цифрове суспільство: міжнародні економічні відносини, управління, фінанси та соціум» (Дніпро, 25 квітня 2025 р.)

8. Практична цінність результатів дослідження.

Основні результати дисертаційної роботи використовуються в навчальному процесі Державного вищого навчального закладу «Приазовський державний технічний університет» (акт від 09.02.2026).

Результати дослідження знайшли практичне впровадження у діяльності ПрАТ «Дніпровський металургійний завод», що підтверджено довідкою довідка № 16.0/223 від 25.02.2026 р.

9. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення.

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України. У ході обговорення дисертаційного дослідження не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

УХВАЛИЛИ:

1. Дисертація Щепки Олександра Віталійовича «Адаптивні методи прогнозування в системі управління економічною безпекою підприємства» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретне наукове завдання щодо розробки та обґрунтування концепції адаптивного прогнозування в системі управління економічною безпекою підприємства, та має важливе значення для спеціальності 051 «Економіка».

2. У 17 наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них 9 наукових статей, у тому числі 7 у фахових виданнях, 2 – в

іноземних наукових виданнях (2 – в НМБД Scopus), та 8 матеріалів і тез доповідей на наукових конференціях.

3. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України №40 від 12.01.2017 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеню доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

1. Дисертаційну роботу «Адаптивні методи прогнозування в системі управління економічною безпекою підприємства», подану Щепкою Олександром Віталійовичем на здобуття наукового ступеня доктора філософії, до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

2. Вченій раді ЦНТУ утворити разову спеціалізовану вчену раду у складі:

Голова: доктор економічних наук, професор, декан економічного факультету. (Центральноукраїнський національний технічний університет)

Шалімова Наталія Станіславівна.

Члени:

Рецензент – кандидат економічних наук, професор кафедри економіки, підприємництва та ГРС (Центральноукраїнський національний технічний університет) **Бугаєва Марія Вікторівна**

Рецензент – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності (Центральноукраїнський національний технічний університет) **Андрощук Ілона Олександрівна**

Офіційні опоненти:

Професор кафедри менеджменту Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, доктор економічних наук, професор **Калінін Олександр Володимирович**

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та економіки підприємства,
доктор економічних наук, професор (Університет митної справи та фінансів)
Жацько Костянтин Степанович

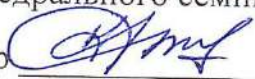
За затвердження висновку проголосували:

«за» – 15 осіб

«проти» – немає

«утримались» – немає

Голова міжкафедрального семінару:

д.е.н., професор Наталія ШАЛІМОВА

Секретар міжкафедрального семінару:

к.е.н., доц. Ігор НІКОЛАЄВ

Рецензенти:

к.е.н., проф. Марія БУГАЄВА

к.е.н., доц. Ілона АНДРОЩУК

Підпис Шалімової Н.С., Ніколаєва І.В.,

Бугаєвої М.В., Андрощук І.О. затверджую,

проректор з наукової роботи

та міжнародних зв'язків

к.т.н., доцент

Андрій ТИХИЙ